

Unionin hyötyjä jäsenmaille ja kansalaisille

EU:lla on huono maine kansalaisten keskuudessa ja sitä pidetään helposti monien ongelmien aiheuttajana. Useisiin Euroopan maihin on syntynyt puolueita EU:ta vastustavia puolueita. Mitä hyötyä Euroopan unionista on sen jäsenmaille ja kansalaisille?

Taloudellinen hyöty:

- Taloudellinen yhteistyö tekee Euroopasta vahvan ja vähemmän riippuvaisen muista maanosista.
- Yhteismarkkinoilla hyödykkeiden tulliton kauppa on kaikkien etu.
- Yhteismarkkinat ovat lisänneet kilpailua, mikä on kuluttajien etu (halvemmat hinnat, laadukkaammat hyödykkeet).
- Yhteismarkkinat ovat tuoneet kuluttajien ulottuville uusia tuontitavaroita.
- EU:n ideana on tuottaa hyödykkeet siellä, missä se on raaka-aineiden, työvoiman ja osaamisen kannalta järkevää. Tämä on uselmmiten myös Suomen etu.
- Yhteinen valuutta hyödyttää sitä käyttävien maiden yrityksiä ja euroalueella matkustavia kansalaisia.

Politiittinen hyöty:

- EU:n alueella asuu noin 500 miljoonaa ihmistä. Yhtenäisellä Euroopalla on enemmän poliittista vaikutusvaltaa kuin yksittäisillä jäsenmailla.
- EU:n päätökset heijastuvat koko maailmaan. Jos EU päättää muuttaa esimerkiksi autojen turvallisuusvaatimuksia, se vaikuttaa koko maailman autotuotantoon.
- Ilman sitovaa puolustusopimustakin EU lisää jäsenvaltioiden keskinäistä turvallisuutta. On todennäköistä, että EU puuttuu tilanteeseen jollain tavalla, jos yksittäisen jäsenmaan kimppuun hyökätään.
- EU on hillinnyt globalisaation negatiivisia vaikutuksia. Se on kyennyt suitsimaan ylikansallisia suuryhtiöitä, jotka olisivat ilman unionia kenties saaneet yksittäisistä valtioista tiukemman otteen (esim. Microsoft). EU on kyennyt purkamaan myös laittomia kartelleja alueellaan.
- EU kykenee säättämään ympäristölakeja, jotka esimerkiksi suojelevat Itämeren tai hillitsevät ilmastonmuutosta Euroopassa. Yksittäiset jäsenmaat saattaisivat ilman unionia livetä ympäristöä tukevista rajoituksista.
- Yhdentymisen lisää Euroopan vakautta ja turvallisuutta. Unionin jäsenmaiden kesken ei ole käyty yhtään sotaa.
- Yhtenäinen EU voi paremmin vastustaa Venäjän vuonna 2014 Ukrainan kriisin seurauksena alkanutta aggressiivista ulkopoliittikkaa. Yksittäisten jäsenvaltioiden olisi sitä vaikeampi tehdä.
- Vuonna 2015 voimakkaasti lisääntynyt pakolaisuus Afrikasta ja Lähi-idästä Eurooppaan on helpompi ratkaista EU:n yhteistyöllä kuin vain Etelä-Euroopan maiden voimin.

Suomi ja Euroopan unioni

Jäsenyyden vaikutukset ja Suomen EU-politiikka

Minkälaisia vaikutuksia EU-jäsenyydestä on tähän mennessä ollut Suomelle?

Ulkopoliittinen asema:

- Suomen puolueettomuus päättyi jäsenyyteen, koska EU:lla on yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka.
- Suomi siirtyi pois Neuvostoliiton/Venäjän vaikutuspiiristä osaksi yhtenäistä Eurooppaa.
- Jäsenyys on vahvistanut Suomen kansainvälistä asemaa.

Taloudelliset vaikutukset:

- Suomen talous kasvoi jäseneksi liittymisen jälkeen monta vuotta hyvin nopeasti.
- Jäsenyys Euroopan talous- ja rahaliitossa (EMU) päätti itsenäisen rahapolitiikan ja muutti markat euroiksi. Suomi on kuitenkin mukana tekemässä päätöksiä, ei vain sopeutumassa niihin.
- Vaikutukset maatalouteen ovat olleet suuret: pientilat ovat hävinneet ja maaseutu on tyhjentynyt entisestään. Suomi on myös menettänyt valtansa päättää maanviljelijöille maksettavista korvauksista.

Eduskunnan, hallituksen ja presidentin asema:

- Eduskunta on menettänyt lainsäädäntövaltaansa, koska suuri osa Suomea koskevista laeista säädetään EU:n tasolla. Toki eduskunta voi vaikuttaa komissioon ja ministerineuvostoon lakien valmisteluvaiheessa.
- EU-jäsenyys vaikutti siihen, että Suomessa uudistettiin perustuslakia vuonna 2000. Oli tarve luoda samanlainen järjestelmä kuin useimmissa EU-maissa, joissa pääministeri johtaa Eurooppa-politiikkaa. Voi siis sanoa, että osin jäsenyyden vuoksi presidentin asemaa heikennettiin sekä pääministerin ja hallituksen asemaa vahvistettiin.

Millaista Suomen EU-politiikka on ollut?

- Suomi on pyrkinyt toimimaan unionissa enimmäkseen aktiivisesti. Tämä korostui erityisesti Paavo Lipposen kahdeksanvuotisen (1995–2003) pääministerikauden aikana. Matti Vanhasen aikana (2003–2010) Suomi noudatti varovaisempaa linjaa. Tosin Jyrki Kataisen (2011–2014) hallituksen aikana Suomi oli jälleen varsin aktiivinen EU-toimija.
- Viime vuosina Suomi on ollut velkakriisin hoidossa välillä omapäinen, ei ole mukautunut yhteiseen linjaan ja on esimerkiksi ainoana maana vaatinut Kreikalta vakuuksia lainoille.
- Suomi on aktiivisuutensa ansiosta saanut näkyvyyttä ja onnistunut myös vaikuttamaan asioihin enemmän kuin passiivisella politiikalla olisi onnistunut.
- Aktiivinen politiikka on korostunut Suomen kahdella puheenjohtajuuskaudella. Esimerkiksi vuonna 1999 saatiin Kosovon kriisi ratkaistua. EU:lla oli siinä suuri rooli.
- Aktiivinen EU-politiikka on Suomen etujen mukaista, koska silloin pääsee vaikuttamaan asioihin jo niiden valmisteluvaiheessa.
- On hyvä muistaa, että Suomen etuja unionissa ajaa vain Suomen hallitus. Esimerkiksi suomalaiset europarlamentaarikot eivät voi sitä varsinaisesti tehdä, koska he ovat europuolueiden edustajia, vaikka ovatkin maittain valittuja.

- Eurooppa-neuvoston kokouksissa Suomella oli aikaisemmin ns. kaksoismandaatti, eli välillä edustajana oli pääministeri ja välillä presidentti, toisinaan molemmat. Tämä saattoi antaa Suomen linjasta epämääräisen kuvan muiden maiden silmissä.
- Perustuslain muutoksen (2012) mukaan Suomea edustaa Eurooppa-neuvoston kokouksissa pääministeri.
- Pienenä maana Suomi joutuu unionissa mukautumaan muiden, vahvempien jäsenvaltioiden tahtoon. Toisaalta Suomi pyrkii yhteistyössä muiden samanmielisten jäsenten kanssa ajamaan itselleen tärkeitä asioita. Liittoutuminen vahvistaa maan painoarvoa. Suomen on yleensä turha yrittää ajaa asioita yksin.

© Joke

Mikä suuren valiokunnan tehtävä on pilakuvan aiheena?

Millä tavalla EU-asian käsittely Suomessa etenee?

EU-asioiden valmistelu Suomessa

- 1) Vastuuministeriö aloittaa kansallisen valmistelun.
- 2) Vastuuministeriö osallistuu neuvotteluihin ja muotoilee Suomen alustavan kannan.
- 3) Eduskuntaa informoidaan asiasta.
- 4) Ministeriöiden välisissä keskusteluissa päätetään Suomen tarkempi kanta.
- 5) Vastuvirkamies osallistuu EU:n työryhmyöskentelyyn ja esittää Suomen kannan sekä raportoi asian edistymisestä Suomessa.
- 6) Eduskunnan suuria valiokuntia informoidaan ja se voi antaa ohjeita Suomen linjasta. EU-edustusto esittää tarvittaessa Suomen tavoitteet suomalaisille Euroopan parlamentin jäsenille.
- 7) Pysyvä edustaja, ministeri ja virkamiehet hiovat Suomen kanta. Suomen hallituksen EU-ministerivaliokunta päättää ministerin liikkumavarasta neuvostossa. Suuri valiokunta kuulee vastuuministeriä.

Lähde: Tapio Raunio: EU:n vaikutus Suomen poliittiseen järjestelmään
Osoitteessa <http://www.valt.helsinki.fi/vol/sp/lectures/raunio.htm>

Mikä on hallituksen rooli EU-asioiden käsittelyssä?

- Hallitus päättää siitä, miten EU-asiat Suomessa valmistellaan ja minkälaisiin toimiin Suomen on milloinkin ryhdyttävä.
- Hallituksen sisällä EU-asiat valmistellaan EU-ministerivaliokunnassa, jossa tehdään keskeiset linjanvedot.
- Hallitus antaa ohjeita Suomen EU-suurlähettiläälle, kun hän on menossa tärkeisiin EU-neuvotteluihin.

Mikä on eduskunnan rooli EU-asioiden käsittelyssä?

- Hallitus ei valmistelee aivan kaikkia EU-asioita yksin, vaan osa niistä vaatii eduskunnan hyväksynnän. asiat ovat sellaisia, jotka eduskunta päättäisi, jos Suomi edelleen olisi EU:n ulkopuolella.
- Suuri valiokunta on EU-valiokunta, joka kuulee ministereiltä tärkeitä tulevista asioista ja jossa kansanedustajat voivat evästää Brysseliin matkaavia ministereitä omilla toiveillaan.
- Pääministerikin informoi eduskuntaa ennen lähtöään Eurooppa-neuvoston kokoukseen ja jälleen siltä palattuaan.
- Eduskunnan rooli ei ole muodollinen, sillä Suomessa omaksutun linjan mukaisesti eduskunnan evästys eli sen ilmaisema kanta sitoo suomalaisia ministereitä EU-neuvotteluissa.

Suomi vaikuttajana EU:ssa

Millä tavoin Suomi voi pyrkiä vaikuttamaan Euroopan unionissa?

Yleisesti:

- Suomi pienenä jäsenvaltiona ei yksin saa kovin paljon aikaan, joten liittoutuminen ja yhteistyö muiden maiden kanssa ovat erityisen tärkeitä omien asioiden ajamisessa.
- Osa päätöksistä vaatii yksimielisyyttä, joten pienikin valtio voi estää päätöksen.
- Suomen hallituksen ja muiden edustajien kannattaa olla aktiivisia kaikessa EU-toiminnassa. Tärkeää on myös pyrkiä kohti EU:n ns. kovaa ydintä eli keskeisten toimielinten keskeisiin aseisiin.
- Eri neuvottelutilanteissa suomalaisten ministerien on hyvä noudattaa yhtenäistä toimintalinjaa.
- Henkilökohtaisten suhteiden luominen muiden valtioiden päättäjiin helpottaa vaikuttamista.
- Toimiessaan unionin puheenjohtajana Suomi pääsee varsin hyvin vaikuttamaan unionin sisällä.

Euroopan unionin neuvostossa:

- EU-lainsäädäntöön vaikuttamiseksi suomalaisten on tärkeää olla hereillä alusta pitäen. Esimerkiksi lakien sisältöön kannattaa vaikuttaa jo siinä vaiheessa, kun niitä valmistellaan komissiossa, koska silloin vielä voi todella vaikuttaa.

- Kun komissio on antanut lainsäädäntöehdotuksensa, puheenjohtajamaa sijoittaa sen työstettäväksi johonkin EU:n neuvoston noin 200 työryhmästä. Suomi voi työryhmäedustajiansa välityksellä tutustua ja ottaa kantaa ehdotukseen. Suurin osa lakiehdotusten asiasisällöistä ratkotaan jo työryhmissä.
- Työryhmissä valmistellut ehdotukset siirtyvät pysyvien edustajien (jäsenvaltioiden suurlähettiläiden) komiteaan eli COREPERiin. Suomen edustaja toimii hallituksen kirjallisten ohjeiden pohjalta, mutta tietyllä joustovaralla. Edustajan on tiedettävä tarkasti, mikä on Suomen EU-linja, sillä horjunta neuvottelujen edetessä haittaa maan tavoitteiden toteutumista.
- EU:n neuvoston kokouksessa ministeri tekee Suomen puolesta päätöksen, jonka pitäisi noudattaa hallituksen EU-ministerivaliokunnan ja eduskunnan suuren valiokunnan neuvotteluohjeita.

Parlamentissa:

- Suomalaiset mepit työskentelevät virallisesti osana europuolueita, mutta he voivat omalla aktiivisuudellaan ja yhteistyöllä muiden maiden meppien kanssa ajaa Suomelle tärkeitä asioita.
- Mepit kuuluvat johonkin valiokuntaan, jossa he pyrkivät vaikuttamaan asioihin. Jos suomalainen meppi onnistuu pääsemään valiokunnan puheenjohtajistoon, vaikutusvalta kasvaa.
- Mepin vaikutusvalta riippuu paljon siitä, kuinka vaikutusvaltaiseen poliittiseen ryhmään hän kuuluu ja miten hyvin hän on onnistunut saamaan luottamusta ja arvovaltaa.
- Suomalaisten meppien on järkevää tehdä yhteistyötä ja pyrkiä vaikuttamaan osana suurempaa ryhmää. Ratkaisevaa on se, kuinka mepit osaavat asiansa ja kykenevät solmimaan tiiviitä suhteita.
- Myös suomalaiset yritykset ja järjestöt pyrkivät lobbaamalla vaikuttamaan niille tärkeiden asioiden etenemiseen.